Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 229. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 1-го ГРУДНЯ, 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 1, 1984. No. 229. VOL. XC.

Відбулася конференція дійсних членів УВАН

Ню Йорк (Л.Д.). — Конференція дійсних членів Української Вільної Академії Наук, за статутом її найвищий орган, відбулася тут в суботу, 10-го листопада.

Президент Академії Наук Юрій Шевельов звітував про працю Управи Академії за час від минулої конференції 1-го жовтня 1983 року.

Як найбільше досягнення він відзначив видавничу діяльність Академії — за цей час видано чотири книжки: два томи „Джерел до новітньої історії України", том І — Володимир Міяковський, „Недруковане й забуте", редактор Марко Антонович, 509 стор., і том 2 — „Українська Революція, документи, 1919-1921", редактор Тарас Гунчак, 478 стор.; вийшла книжка Пантелеймона Куліша — „Вибрані листи, українською мовою писані", редакція Юрія Луцького, вступна стаття Юрія Шевельова; 326 стор., і монографія „Микола Неділко" Богдана Певного, 183 стор., 60 кольорових ілюстрацій, також чорнобілі.

Тепер друкується монографія „Гетьман Петро Дорошенко" і черговий том англомовних „Анналів" Академії, присвячений проблемам українського мовознавства. Академія була також співвидавцем з іншими українськими науковими інституціями Америки і Канади.

Іде підготовка до друку кількох видань.

У праці архіву Академії стався великий злам: ціле літо йшла інтенсивна підготова матеріялів архіву до фотографування на мікрофільми. Під керівництвом постійних співробітників архіву, працювали два представники Канадського Інституту Українських Студій, ним оплачувані. Переглянуто близько 150 приватних архівів, з яких 125 прелімінарно описано.

Протягом року в Академії відбувалися доповіді і конференції, про які висилали повідомлення до коледжів та університетів Ню Йорку й околиці. Успішно пройшов літній семінар у Гантері.

Науковий секретар Олег Федишин, доповідаючи про конференції Академії, запропонував зробити наголос на цілоденних наукових конференціях, що відбувалися б раз чи двічі на рік.

Фінансовий звіт подала скарбник Олена Несіна.

У дискусіях над доповідями звернено увагу на те, що треба посилити популяризацію та поширення видань Академії і знайти нові способи збирання коштів на її діяльність.

Конференція обрала до Контрольної комісії Академії Романа Ільницького на місце недавно померлого Степана Процюка.

Ю. Осінчук знову концертувала з успіхом

Ню Йорк. — Відома українська концертова піяністка Юліяна Осінчук, доктор музикології Джулліярд школи в Ню Йорку, виступила із власним концертом у відомій підміській місцевості Савт Наяк, Н. Й., в суботу, 10-го листопада ц.р. Концерт відбувся в рамках музичного фестивалю церкви св. Павла.

Ю. Осінчук

При вщерть виповненій добірною публікою залі, Ю. Осінчук відограла вимагаючу та різноманітну програму, що і підкреслив у своїй рецензії музичний критик Ролф Блювелт, який писав, що вона „виповнила залю музичною веселкою кольорових звуків і різних стилів".

Програма Ю. Осінчук розпочалася сонатою Дмитра Бортнянського, яку критик порівнює до Моцарта і з признанням висловлюється про інтерпретацію та виконання її піяністкою.

Хоча критик з повною похвалою пише про цілу програму виконану піяністкою, він особливо захоплений її виконанням балляди ч. 4 Шопена і бравурним закінченням концерту Токаттою опус II С. Прокоф'єва.

Цю виїмково прихильну критику помістив Р. Блювелт під заголовком „Піяністка дала повний красок концерт" у місцевому щоденнику „Джорнал Нюз" з 12-го листопада ц.р.

Публіка нагородила піяністку грімкими оплесками та повстанням з місць на закінчення концерту, змушуючи її до наддатків.

ЕКЗЕКУТИВА УАКР ВІДБУЛА ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Джерзі Сити, Н.Дж. (Р.Б.) — Акція для створення одної центральної репрезентації українців Америки, організаційні, фінансові та ряд інших важливих справ були предметом нарад Екзекутиви Української Американської Координаційної Ради, що відбулися тут в середу, 14-го листопада ц.р., у вечірніх годинах.

Про акцію для створення одної репрезентації українців Америки і розмов на цю тему із речником невтральних організацій Владикою Василем Лостеном звітував голова д-р Іван Флис.

На рахунок СКВУ вплинуло від УАКРади досі 30,800 дол. Повна сума зобов'язання виносить 37,500 дол., тобто 22,5 відсотка річного бюджету СКВУ. Стверджено рівночасно, що багато членів, громадян, симпатиків УАКР, висилаючи свої пожертви до СКВУ, не подають, що це від УАКРади і тому ті вплати канцелярія СКВУ зараховує на половину між УАКР і УККА.

В дискусії порушено справу конґресу Українців Америки, який відбувався від 23-го до 25-го листопада. Екзекутива УАКР не дістала й досі ніякого офіційного повідомлення від УККА про цей конґрес. Організатори мабуть свідомі цього, хоч і заперечують це, що попередній конгрес, який відбувався в жовтні 1980 року, насправді не можна уважати леґальним, і тому консеквентно не запрошують на цей конгрес.

Рішено перевести в грудні і в січні 1985 року збіркову кампанію на Фонд УАКРади. У цій справі буде розіслане відповідне звернення до відділів, організацій і до індивідуального членства.

Делегати УАКРади до спільної Статутової комісії для створення евентуально одної в майбутньому централі дістануть відповідні інструкції відносно концепції структури такої централі.

Розіслано Бюлетень Екзекутиви УАКРади ч. 3/4 за листопад. Його розіслано відділам, організаціям і деяким активістам, яких адреси були відомі УАКРаді.

У зв'язку з пожаром в Українському Народному Домі в Ню Йорку, у якій згоріли горішні поверхи, а долішні поважно пошкоджені, в тому і кімната, у якій була канцелярія Екзекутиви УАКРади, нова адреса УАКР, на яку слід висилати всю кореспонденцію і посилки така: Ukrainian American Coordinating Council, P.O. Box 1709, Stuyvesant Station, New York, N.Y. 10003.

В Ню Йорку відбувся ХІУ Конґрес Українців Америки

Ню Йорк. — В днях від п'ятниці, 23-го до неділі, 24-го листопада ц.р., тут в готелі Валдорф-Асторія відбувся ХІУ Конґрес Українців Америки, в якому взяло участь 420 зареєстрованих делеґатів та понад 200 гостей з різних стейтів Америки.

Конґрес відкрив діючий президент УККА Ігнат М. Білинський, а вступну молитву провів о. ігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ. Конґрес привітали посадник Ню Йорку Едвард Кач та конґресмен Билл Ґрін.

В п'ятницю в програмі були вибір Ділової президії та вибір і затвердження конґресових комісій. Після звітів різних членів екзекутиви УККА відбулася дискусія та уділення абсолюторії керівним органам УККА.

В суботу, в другому дні конґресу, продовжувано дискусію та заслухано три доповіді.

В год. 8-ій вечора, після коктейлу, відбувся конгресовий бенкет, в якому взяло участь 630 осіб і на якому тостмайстром був мгр Богдан Федорак, а вступну молитву провів Владика Василь Лостен.

Головну промову виголосила амбасадор Джін Киркпатрик, представник ЗСА до Об'єднаних Націй.

Спеціяльний асистент Білого Дом Лінас Коєліс відчитав привітального листа від президента Роналда Реґена. Привіти склали також представники балтицьких груп.

Бенкет закінчено молитвою, яку провів о. Іван Ткачух, парох української православної церкви в Ню Йорку.

Конґрес одноголосно вибрав такі керівні органи: Президія Екзекутиви: І. М. Білинський, президент; В. Мазур, перший заступник президента, та заступники: Йосип Лисогір, д-р Аскольд Лозинський, Юрій Нестерчук, Степан Скробач, д-р Михайло Снігурович, Дарія Степаняк, Богдан Федорак, д-р Мирослав Харкевич, Ігор Длябога (секретар Екзекутиви); проф. Іван Телюк, фінансовий референт, Олекса Калиник і Микола Семанишин — члени; члени Екзекутиви: д-р Володимир Анастас, Стефанія Букшована, д-р Мирослав Бих, ред. Ярослав Гайвас, Евген Гановський, проф. І. Головінський, проф. Петро Гой, Марія Дупляк, мгр Іван Кобаса, Роксоляна Лозинська, Ярослав Савка, д-р Іван Скальчук, Лев Футала і проф. Микола Чировський.

На Конґресі також вибрано 10-членну Контрольну комісію з головою інж. Михайлом Шпонтаком та Крайовий громадський суд з восьми членів під головуванням мґра Ярослава Рака.

Як відомо, в Конґресі УККА не взяли участи ні організації, які є членами Української Американської Координаційної Ради, як теж організації, які проголосили свою невтральність в існуючому конфлікті.

А. Гаммер все ще виступає посередником між ЗСА і СССР

Вашінгтон. — Арманд Гаммер, американський індустріяліст, зв'язки якого із Совєтським Союзом тягнуться ще від ленінських часів і який, не зважаючи на його 86 років все ще є президентом великої американської компанії Оксідентал Петролійом, поїде вкоротці до Москви на запрошення совєтського лідера Константина Черненка, генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР, і там братиме участь в розмовах про совєтсько-американські відносини, які в останньому часі почали нібито поправлятися.

А. Гаммера використовував свого часу президент Джан Кеннеді для спеціяльної місії і розмов з тодішнім лідером СССР Нікітою Хрущовим. Згаданий індустріяліст був особисто знайомий з наступником Хрущова Леонідом Брежнєвим, який виділив навіть для Гаммера в Москві окреме помешкання для його користування під час перебування в СССР

Перед своєю поїздкою до Москви А. Гаммер відбув консультаційні розмови в Державному департаменті і в Білому Домі. Офіційні речники Адміністрації однак заявили, що він не матиме спеціяльних уповноважень від Уряду ЗСА і не повезе для К. Черненка жадного особистово листа від президента Роналда Реґена.

Адміністрація, як відомо, приготовляється до вступних розмов державного секретаря Джорджа Шулца з міністром закордонних справ СССР Андреєм Ґромиком 7-го і 8-го січня в Женеві, Швайцарія. Офіційні речники повідомили, що ведуться тепер переговори між Державним департаментом і Пентагоном у справі евентуального скорочення міжконтинентальної нуклеарної зброї і ця справа мусить бути розв'язана чи зглядно позитивно полагоджена до 7-го січня. Існує також застереження щодо поспішности переговорів з совєтами, які порушували раніші договори про контролю озброєння і сенатор Стівен Д. Симмс, республіканець з Айдаго, вимагає від Президента вияснення в тій справі. Білий Дім не хоче загострювати ситуації тепер перед розмовою Шулца з Ґромиком і тому плянує таке вияснення передати до Сенату і Палати Репрезентантів аж в лютому наступного року.

На настирливу вимогу консерватистів Р. Реґен погодився, щоб Роберт Мек—Фарлейн, головний дорадник у справах крайової безпеки, особисто вияснив збросневій комісії Сенату про 19 можливих порушень совєтами контролі зброєнь, без великого розголосу тієї справи.

Вміжчасі в Москві з ініціятиви обидвох держав, ЗСА і СССР, ведуться інтенсивні переговори на різному рівні про поліпшення відносин між обидвома надпотугами і відновленням переговорів про скорочення нуклеарних зброєнь. Поїздку А. Гаммера до Москви вважають у політичних колах важливою у ланцюгу тих розмов, але не рішальною, бо вона не матиме офіційного характеру.

У СВІТІ

ГОЛОД ЗАГРОЖУЄ 35-ти мільйонам африканців тому, що посуха поширилась на велику частину африканського континенту. Деякі країни критично висловились про допомогову акцію багатьох організацій, які не є спроможні збільшити і пришвидшити достав харчів до загрожених районів Африки. Найбільше загрожена Етіопія, але як інформують кореспонденти, тамошній прокомуністичний уряд не виробив навіть пляну розподілу доставлених харчів і ліків і багато харчів пропадає у примітивних складах, а дещо розкрадають несовісні особи і перепродують в крамницях.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Каспар Вайнберґер заявив кореспондентам, що З'єднані Стейти Америки не дадуть постепенно втягнути себе у війну в Центральній Америці, як цього хотіли б деякі комуністичні держави. Очевидно, Вайнберґер не називав нікого по імені, але він напевно мав на увазі Совєтський Союз і Кубу, які не тільки доставляють зброю до Нікараґуа, Ель Сальвадору й інших країн, але також своїх дорадників. Їхньою головною метою є встановити сильний комуністичний причілок в Латинській Америці. Вайнберґер думає, що Америка може виступити збройно тільки тоді, як будуть загрожені її інтереси в Центральній Америці, але вона виступить з такою силою, щоб цю війну скоро виграти.

ПЕНТАҐОН І ЗАСОБИ масової інформації ведуть переговори з метою підписання якоїсь умови про покриття військових акцій в різних країнах світу. Дотеперішні керівники Пентаґону стоять на становищі, що головне військове командування має право не подавати до публічного відома підготовчих акцій, бо розголошення військових операцій є шкідливим потягненням і воно коштує життя багатьом воякам. Деякі пресові агентства жалувались, що їх не повідомлено про підготову висадки американських вояків на Ґренаду і не допущено їхніх кореспондентів на острів у перших днях висадки.

У ПОЛІТИЧНИХ КОЛАХ поширюються вістки, що якщо дійсно дійде до резиґнації з посту амбасадора З'єднаних Стейтів Америки до Об'єднаних Націй Джін Киркпатрик, то президент Роналд Реґен найменує на її місце колишнього конґресмена Едварда Дервінского, тепер радника Державного департаменту. Згадується також ще таких осіб: Макса Кемпелмена, вашінґтонського адвоката і свого часу представника ЗСА на Мадридській конференції для справ безпеки і співробітництва в Европі і амбасадора ЗСА до Італії Максвела Рабба. Покищо президентові Р. Реґенові не вдалося переконати Киркпатрик, щоб вона залишилась далі на своєму пості, але розмови між ним і амбасадоркою ще не закінчені.

БІЛИЙ ДІМ ПОКИЩО заперечує поголоски про те, що президент Роналд Реґен є дуже зацікавлений зустріччю з Константином Черненком, генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР. Речники Адміністрації запевняють, що така зустріч буде щойно корисна тоді, як будуть видні результати розмови державного секретаря Джорджа Шулца з міністром закордонних справ Андреєм Громиком і наступить можливість нових переговорів про роззброєння.

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Госні Мубарак прийняв до уваги перестороги американської розвідки, у якій говориться, що лівійський диктатор полк. Муаммар Каддафі готує відплатнуакціюпроти Єгипту за компромітацію, що він її зазнав від єгипетської розвідки за нібито вбивство колишнього прем'єр-міністра Лівії. Центральна Розвідча Агенця (Сі-Ай-Ей) думає, що головним прицілом терористів Лівії може стати навіть сам президент Г. Мубарак.

Г. КОЛЬ ГОВОРИТИМЕ З Р. РЕҐЕНОМ ПРО РОЗЗБРОЄННЯ

Вашінгтон. — До З'єднаних Стейтів Америки з офіційною візитою прибув канцлер західньонімецького уряду Гельмут Коль, який у розмові з президентом Роналдом Реґеном, державним секретарем Джорджом Шулцом, секретарем Департаменту оборони Каспаром Вайнберґером, дорадником Президента у справі крайової безпеки Робертом МекФарлейном та іншими високими речниками Уряду ЗСА говоритиме в основному про три важливі справи: поліпшення відносин між Заходом і Сходом, зустрічі Шулца з міністром закордонних справ Андреєм Ґромиком і політики НАТО в обличчі нової ситуації.

Крім того, як кажуть політичні спостерігачі й аналітики, Г. Коль дуже зацікавлений співпрацею Західньої Німеччини із ЗСА в ділянці модерної технології і є великим прихильником продукції космічної зброї, яка чи не одинока, змінила політичне ставлення лідерів Совєтського Союзу до Заходу і дуже увиразнила відношення сил між демократичними державами Заходу і комуністичними Сходу.

Канцлер Г. Коль є першим державним мужем і головою уряду, який складає візиту у Вашінгтоні після президентських виборів в ЗСА і переобрання Р. Реґена на президента на другу каденцію. Президент Франції Франсуа Міттеран і прем'єр-міністер уряду Великобританії Марґарет Тачер прибудуть до Вашінгтону пізніше. У Бонні поїздку Коля розглядають як довірочну зустріч двох великих держав, членів Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), які досі дуже добре співпрацювали між собою і зв'язки Бонну з Вашінгтоном взагалі треба ставити за приклад до наслідування. Тому немає сумніву, що Коль є речником всіх інших европейських держав НАТО у розмовах з речниками Адміністрації президента Р. Реґена і тому до його голосу напевно прислухатимуться в Білому Домі і Державному департаменті дуже уважно.

Політичні коментатори при тому пригадують, що заповіджені переговори між ЗСА і СССР знайшли у Західній Німеччині дуже позитивний відгук, які, очевидно, позитивно впливатимуть також на злагіднення внутрішнього напруження у Західній Німеччині. Треба відмітити, що різні пацифісти і скайньо-ліві партії, не згадуючи комуністів, базували власне свою політику на антиамериканській пропаганді і твердженні, що Р.Реґен ніколи не сяде за один стіл з росіянами.

Европа також турбується тим, щоб Уряд ЗСА не домовився з СССР їхнім коштом і щоб американська делеґація узгіднювала важливі справи із своїми альянтами.

Президент іменував нового голову Аґенції охорони довкілля

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен іменував на місце голови Аґенції охорони довкілля Віліяма Д. Ракелсгавза, що зрезиґнував в останніх днях із свого посту, його заступника Лі М. Томаса.

В. Д. Ракелсгавз запропонував Л. Томаса своїм наступником, а іменування його вказує на те, що у всіх справах охорони довкілля буде далі продовжуватися політика дотеперішнього голови цієї аґенції. Це також заявив у часі іменування Л. Томас, який обіцяв Президентові продовжувати працю свого попередника. Він також запевнив, що задержить більшість урядників, які досі в цій аґенції працювали.

В загальному реакція на іменування Л. Томаса є дуже позитивна, але деякі політичні кола побоюються, що новий адміністратор тієї важливої ділянки є лише „добрим вояком", а не „ґенералом" і що він не зуміє протиставитися пропозиції на зменшення видатків для охорони довкілля, яке пропонує бюджетова комісія Уряду. Новоіменований голова заповів, однак, що він буде сильно натискати відповідні урядові чинники, щоб відновити державну програму для усунення токсичних відпадків. Ця програма закінчується в наступному році, але Л. Томас уважає, що її конечно продовжити і що на це потрібно відповідні фонди з урядової каси.

ВИСТАВКА ДАВНЬОЇ ВИШИВКИ

Філядельфія. — Заходами 90-го Відділу Союзу Українок Америки тут відбудеться рідкісна виставка давньої вишивки: „Що бабуня вишивала?" Всі експонати вишиті ще в Україні, удокументовані і нерідко мають музейну вартість. Про значення і пристосування вишивки розповість Мирослава Стахів. Офіційне відкриття в неділю, 9-го грудня, 2-га год. по полудні в УОКЦентрі. Виставка буде відкрита тільки один день від 1-ої до 5-ої год. по полудні.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН заявив, що Америка не може допустити до того, щоб сусідня Нікараґуа була озброєна модерними совєтськими літаками, бо це було б загрозою для безпеки не тільки Центральної Америки, але також для цілої західньої півкулі. Цю заяву зробив Президент після того, як його поінформовано, що шість совєтських кораблів наладованих всякого рода зброєю, приближаються до берегів Ніакараґуа. Одначе президент Реґен не виявив які заходи Америка зробить, щоб не дозволити цим кораблям розвантажити совєтську зброю на території Нікараґуа.

БІЛИЙ ДІМ ЗАСУДЖУЄ політику апартеїду в Південній Африці, видавши офіційний документ, в якому заперечено начебто Америка „потурає антирасовій політиці" Південної Африки. Адміністрація Роналда Реґена далі заявила, що Уряд „засудив політику апартеїду та репресійні методи вживані південноафриканським урядом проти своїх неґритянських громадян".

РЕЧНИК БІЛОГО ДОМУ Леррі Спікс заявив, що Марґарет Тачер, прем'єр-міністер Великої Британії, відбуде конференцію з президентом Роналдом Реґеном в дні 22-го грудня ц.р., в Кемп Дейвиді, Мд. Він додав, що М. Тачер у переїзді до Гонґ Конґу і КНР зустріне президента Реґена, з яким конферуватиме про біжучі відносини між Америкою і Совєтським Союзом та про роззброєневу конференцію, яку сподіються скликати до Женеви.

В ЛОС АНДЖЕЛЕС американський суд відмовився прийняти кавціювід арештованого хорватського провідника Андрея Артуковіча, який стоїть перед можливою депортацією до Юґославії. Йому закидає юґославський уряд, що як міністер втутрішніх справ в Хорватії під німецькою окупацією, Артуковіч був відповідальний за знищення 700,000 циганів, жидів і сербів в Юґославії.

Фільмова студія Я. Кулинича працює

Ню Йорк (Р. С. Голіят). — Початки зацікавлення Ярослава Кулинича фільмовою справою почалися ще на шкільній лавці в Україні.

Після Другої світової війни він працював у німецькому кіновиробництві УФА в Мюнхені, де вивчав техніку й мистецтво кіно. В 1949 році він з родиною виїхав до Австралії. В роках 1952-56 він студіював кінематографію на університеті в Аделайді. Під час свого перебування в Австралії він створив там кілька короткометражних фільмів-документів. В 1958 році він заснував Фільмову Спілку в Австралії, до управи якої входили: Я. Кулинич, Петро Кардаш і Сергій Куницький. Щоб зафіксувати життя українців в Австралії, він подорожував по тому континенті, приготовляючи фільм, в якому зображене життя українців у Брізбейні, Перті, Аделайді, Мельбурні, Сиднеї, Камберрі та на острові Тасманія. Так постав фільм „Десятиліття поселення українців в Австралії", а відтак „Українське життя в Австралії" та „Українець серед диких племен Австралії". До цих фільмів писав скрипти і був диктором актор і мистець Ярослав Андрухович.

Кінематограф Я. Кулинич під час недавньої візити в редакції „Свободи".

В 1958 році Я. Кулинич мандрував в джунґлі, з метою документальної кінорозповіді про життя тубільців — абориґенів, які живуть в пралісах біля міст Порт Дарвін і Алленспрінг, 2,000 миль від Аделайди.

В 1961 році Я. Кулинич переїхав з Австралії до Ню Йорку й на цьому терені він удосконалив своє знання кіновиробничої техніки, студіюючи в університеті у відділі кіномистецтва і здобуваючи звання маґістра. Працюючи викладачем в одному з коледжів в Ню Йорку в галузі кіномистецтва, в тому самому часі він творить художні й документально-історичні фільми, як: „Фільм про Пласт", „СУМ", „Другий Ватиканський Собор", „Шляхом кобзарської слави" з нагоди 150-річчя з дня народження

(Закінчення на стор. 4)

ВИСТАВКА Я. ВИЖНИЦЬКОГО

Ню Йорк. — В неділю, 2-го грудня ц.р., о год. 1-ій по полудні тут в ґалерії Об'єднання Мистців Українців в Америці при 136 Друга авеню відбудеться відкриття виставки зимових краєвидів мистця Ярослава Вижницького, довголітнього члена і приятеля Карпатського Лещатарського Клюбу, який є спонзором і організатором виставки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6 місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Наївні сподівання

На сторінках „Свободи" з'ясовувано вже, що промирливий тон кремлівських володарів прийшов в наслідок лявінної перемоги Роналда Реґена в листопадових виборах і подиву гідного успіху останнього космічного полету міжпростінного корабля „Дискавері". Совєтські вожді зрозуміли, що в найближчих чотирьох роках мусять мати діло з Урядом Роналда Реґена та що американський промисловий потенціял такий могутній, що політика лайок і погроз ризиковна для самої большевицької імперії. І тому вже на початок січня заповіджено зустріч Андрея Ґромика з державним секретарем Джорджом Шулцом у Женеві.

І ось ті самі засоби інформації — ліберальна преса, ліберальні радіо-і телевізійні коментатори які ще так недавно перестерігали виборців, що перевибір Реґена збільшує небезпеку війни, тепер попали в „теляче" захоплення. Можна читати і слухати коментарі, які заповідають, наче б настала вже нова ера в американсько-совєтських відносинах, ера миру, „співпраці" і спокою.

Одно і друге було переборщуванням та фальшивим насвітлюванням ситуації. І перед своїм перевибором Реґен із своїми співробітниками ніколи не змагав до „конфронтації", себто воєнного зудару з СССР, а, навпаки, голосно говорив, що в такому зударі не буде переможеного і переможця, а буде загин цивілізації, людства. Він тільки знав, що єдиним арґументом, який промовляє до розуму кремлівських володарів, є арґумент сили і прагнув довести американський військовий арсенал до такого ступня, щоб могти переговорювати з СССР з позиції сили, а не слабости. І ця політика виявилася правильною, бо інакше не було б тієї зміни тактики большевицького уряду, щоб розпочати „розмови". Але це тільки зміна тактики. Ціль — угробити вільний світ — залишилася та сама. Ціль поширювати свою сферу впливів експортом комунізму, куди тільки вдасться, залишилася та сама. І вимоги Москви супроти ЗСА, що їх Америка відкинула і наслідком того Москва відкликала своїх представників із конференцій у Відні і Женеві, — залишилися ті самі. Ці вимоги такі, що їх Шулц знову відкине: в першу чергу большевики вимагають, щоб відкликати розташовані вже в кількох західньоевропейських країнах ракети типу „Першінг" на середню віддаль та щоб відмовитися від дальших експедицій в космос, у висліді яких Америка могла б використати космос для військових оборонних цілей. Андрей Ґромико напевне повторить ті вимоги в зустрічі з Шулцом і Шулц, як сказано, напевне ті вимоги відкине. Чи на цьому закінчиться перша стадія „розмов", чи обидва міністри закордонних справ заторкнуть і інші справи, над якими рішать дискутувати під час дальших зустрічей, — покажеться. Але покищо нема ніяких познак, що міжнародна ситуація вже настільки покращала, що можна радіти з настання тривкого миру.

Треба повторити сказане вже раніше, що всі переговори з комуністами вимагають святої терпеливости. Так було з переговорами про перемир'я у Кореї: вони тривали два роки і тільки тоді скінчилися, коли Д. Д. Айзенгавер загрозив Північній Кореї скиненням атомової бомби на промисловий обшир суходільного Китаю в Манджурії. Так було і з переговорами Генрі Кіссінджера в Парижі з в'єтконґськими комуністами. Коли переговори про обмеження зброї в ЗСА і СССР скінчилися досить швидко підписанням договорів „САЛТ 1" і „САЛТ 2", то тільки тому, що в обох випадках ті договори були кориснініші совєтам, ніж Америці. Сам Роналд Реґен і його дорадник у справах крайової безпеки Роберт МекФарлейн перестерігають, щоб до зустрічі Шулца з Ґромиком в січні наступного року не прив'язувати надмірних надій, дарма що можна називати ту зустріч „першим кроком на довгому і трудному шляху" до дійсного зговорення про припинення перегонів у зброєнні. Але чи Москва піде на концепцію Реґена — не обмежувати продукцію нових родів зброї, а ступнево нищити запаси різної, особливо атомової, зброї, — у цьому можна сумніватися. Бо большевицький режим від самого початку свого існування, від жовтня 1917 року, наставлений на будування збройної сили. Одним з доказів цього є 1-травневе свято у Москві — щорічна маніфестація збройної потуги імперії. І тільки на збройній силі спирається існування імперії. Тому дуже наївно сподіватися тривкого миру зараз же від першої зустрічі у Женеві.

Ані Америка, ані СССР не хочуть війни. Тому логічно, що ті дві супер потуги, які — за висловом Реґена — перебувають на тій самій планеті, мусять „говорити".

Михайло Кучер

СОЛЖЕНІЦИН І ЗІНОВ'ЄВ В ОБОРОНІ „РУССКОГО" НАРОДУ

II.

Чеський дисидент Мілан Кундера, що тепер є на Заході, висловився так: „Я говорю не про комунізм, а про 'русскій' тоталітаризм. Складовою частиною того тоталітаризму є аґресивність у ділянці культури... Чеські апаратчики слинявим ротом цілують усе 'русскоє' і ним захоплюються. Від чеської культури залишилось тільки те, що міг засвоїти москаль. Російські дисиденти борються з власним демоном, своїм тоталітаризмом, а нас (чехів) проковтнула чужа історія".

Але,— продовжує чеський дисидент, - російські дисиденти, так як і їхні маршали, не сумніваються в історичній місії Росії. Дивлячись на Москву, Захід може побачити, що його чекає, а дивлячись на Прагу може побачити виконання засуду совєтського суду - повішення Сланського та інших. Доки російський націоналізм не відмовиться від імперської політики, доти поневолені народи будуть вважати „русскіх" поневолювачами. Москалі -русскіє — самі мусять дати пояснення, чому „русскій" народ утотожнюється з комуністами і також чому між поняттями „СССР" і „Росія" все більше ставиться знак рівняння.

Відношення до „русскіх" не зміниться від того, що Солженіцин уважає свій народ жертвою західнього комунізму. „Русскій" народ продовжує бути знаряддям свого власного комуністичного уряду.

В якійсь площі дуже складної логіки Зінов'єв перегукується із Солженіциним, до якого ставиться неповажно, і в'їдливо називає його „великим письменником землі Руської".

Совєтський Союз, - пише Зінов'єв, — багатонаціональна держава. Після революції СССР став колоніяльною державою, але з дещо ненормальним відношенням колонії і метрополії.

Згідно з логікою Зінов'єва, основним народом імперії є „русскій", але його територія стала об'єктом колонізації для інших народів. Представники інших народів просто окупували великі „русскі" міста, щоб там спекулювати, робити кар'єру і здобувати успіх. Як наслідок, народ „гегемон" опинився у найгіршому становищі попихача. І „русскому" народові не залишається нічого іншого, як боротися за свою незалежність. Себто здобувати свою самостійність від тих, кого він поневолює. Але „русскій" народ не має жадної до того можливости. Доля йому судилася - самому поневоленому - нести основну вину історичної ролі совєтської імперії. Тому, спекулює своєю логікою Зінов'єв, населення національних республік не настільки дурне (дослівно), щоб не бачити перевагу у перебуванні в совєтській імперії. Національні республіки тільки тому не стремлять до відділення, бо знають, що воно неможливе. „Русскій" народ, отже поневолений, не дозволить їм відділитися. Зінов'єв твердить, що сподівання „світлого майбутнього" у комунізмі — це нова форма рабства і головна причина стабільности совєтської системи.

Далі Зінов'єв продовжує лякати Захід тим, що той абсолютно не розуміє СССР. Це досить справедливо. Захід хоче дестабілізації совєтської системи і вказує на процес старіння. Всі соціяльні організми врешті старіють, але той процес тягнеться століттями, або навіть тисячоліттями!

Совєтська номенклятура знає, що підвищення життєвого рівня населення і лібералізація культури знижать стабільність, але з другого боку побільшать могутність країни.

Совєтському урядові оплатиться купувати хліб за кордоном, а не поліпшити сільське господарство. Уряд має величезні запаси харчів на випадок нової війни.

Логіка Зінов'єва, зрештою, досить прозора: „русскій" народ не відповідає за злочини системи, бо сам поневолений національними республіками. Одвертим залишається макабричне питання: хто винен?

У ПІДГОТОВЦІ ДО ЮВІЛЕЮ ХРИСТИЯНСТВА УКРАЇНИ

Кожне десятиліття, зокрема по Другій світовій війні виявляє наглядно настирливі та неприховувані заходи Москви знищити моральну та інтелектуальну субстанцію української нації. І хоч провідний прошарок наших церковних, суспільно-громадських і політичних кіл доклав і докладає багато старань і зусиль, щоб помогти своїм братам і сестрам у поневоленій Україні зберегти християнську і національну духовість народу, насилля та терор совєтського режиму створюють особливі труднощі для тіснішого зв'язку з українцям на батьківщині, а це утруднює подавання основних інформацій західнім колам про українські проблеми.

Все таки в ділянці науки та українознавчих дослідів досягнено значніших успіхів. Підтримуючи розвиток україністики, наша еміґрація зрозуміла, що із усіх повинностей супроти України, чи не найважливішим є чинити все, що потрібно для збереження, упорядкування, вивчення і передавання нашому довкіллю багатовікової культури українського народу.

Загарбницький совєтський режим може знищити інституції, здемолювати будинки церков та мармурові пам'ятники в Україні, але він не зможе здавити духової культури, якщо будуть такі люди, що хочуть і вміють зібрати й зберегти документацію і включити ту спадщину в світову культуру, які зуміють розгорнути студії україністики в атмосфері свобідних інтелектуальних досліджувань.

У такому саме дусі виник Гарвардський проєкт для відзначення тисячоліття християнства України. Пропонується перш за все зібрати, опрацювати, зробити переклади на англійську мову та зредагувати в 40 томах важливіші твори із тематикою, що відноситься до долі християнства в Україні в пройденому тисячолітті. Для нації, яка хоче зберегти свою історичну пам'ять, документація є необхідністю першої ваги. Це щось триваліше як навіть найбільш величавий монумент. Це переконливе свідчення про минуле життя нації, яке дає їй повне право до всебічного росту в майбутньому.

Прямим наслідком готування того 40-томового корпусу української творчости буде теж збірна ювілейна праця — тритомник довідкового характеру п. н. „Тисячоліття українського християнства".

Одночасно плянується встановити в Богословській школі Гарвардського університету катедру української релігійної думки. Створена катедра, розвиваючи наукові досліди та навчальну програму на тлі історії української християнської Церкви, втішатиметься співпрацею діючого тут Українського Наукового Інституту.

Теж зорганізується і переведеться міжнародну наукову конференцію, яка вкаже на значення 1000-ліття християнства в Україні, з участю визначних вчених з різних країн вільного світу. Протокол з тієї конференції враз із текстами доповідей надрукується окремою книгою.

Весь цей проєкт є без сумніву спротивом совєтському режимові та керованій ним російській православній Церкві у пропаганді, яка безсоромно нехтує історичними фактами та розголошує усіми засобами інформації, що прийняте 988 року в Києві християнство є тисячолітнім християнством Росії.

Одначе складена Гарвардським проєктом документація буде переконливим свідченням про тяглість і силу української, духово звисоченої традиції.

Гарвардський проєкт матиме велике значення і для майбутности української нації, бо створить незнищиму базу для розгортання та зміцнення національної свідомости майбутніх поколінь і їхнього належного відчуття своєї християнської духовости.

Якщо Україна з її тисячолітньою християнською культурою має жити, то потрібно таких людей, які, бачучи небезпеку московського наступу, вміють не лише торжественно відзначити минуле, але й плянувати майбутнє.

До таких саме людей звертаємось з проханням про підтримку Гарвардського проєкту, підтримку грошовими пожертвами, щоб була змога перевести інтенсивну працю, анґажуючи до неї науковців-спеціялістів преблематики, яку видвигає наш тисячолітній ювілей.

Якраз Гарвардський проєкт буде не лише актом святочного відзначення ювілею; це не лише віднотування минулого. Цей проєкт — це одночасно боротьба за майбутнє нашого народу. Це — зусилля для створення світліших, кращих, величніших обставин для другого тисячоліття в житті України.

Гарвардський проєкт служитиме й багато літ по 1988 році як стимул для постійного духового й культурного оновлення нових і нових українських поколінь. Тому підтримка громади стане виявом діючої любови до невмирущої України.

Якщо ми не зуміємо розгорнути нашої акції для успішного здійснювання Гарвардського проєкту, то можна бути певним, що безбожницькій Москві враз з її російською православною Церквою вдасться знову ошукати людство, переконуючи західній світ, що 1988 рік є ювілеєм Росії. Москва вже почала інтенсивно діяти, призначуючи для того великі суми грошей, дбайливо й хитро плянує свою нову „християнську" затію.

Одначе ми всі разом, нашою працею, зусиллям і терпеливістю зможемо відбити московський наступ фальшувань та неправди, пам'ятаючи, що історична правда є по стороні українців, треба лише дати тій правді змогу виявитись у тріюмфі та справедливості.

Це прохання про підтримку для Гарвардського проєкту спрямовуємо до кожного українця, який на перехресті наших християнських десятиліть, повинен прославити християнство України шляхетною жертвенністю.

Комітет Тисячоліття Християнства Руси-України для зреалізування Гарвардського Проєкту

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про почуття меншевартости

Приходить це почуття з дуже різних причин, але здається, що має його велика кількість людей. В одних причиною є зовнішній вигляд, у других — соцпоходження, в інших — брак знання, а в декого — приналежність до груп т.зв. „меншин".

Та завжди це почування має у собі щось принижуючого, неприємного, що не раз проявляється не лише у психічному відчуванні, але й в ділах.

Тож ми звикли не раз критикувати вчинки людей, стверджуючи зі самовпевненістю, що вони мають „почуття меншевартости" і тому так, а не інакше поступають.

Трапляються, однак, моменти, що це почуття приходить до нас із зовсім несподіваної сторони і вдаряє нас своєю переконливістю та силою, які заставляють із страхом глядіти у майбутнє.

Таке пережили ми недавно, будучи припадковими учасниками однієї міжнародної жіночої імпрези в Ню Йорку, влаштованої відомою американською жіночою організацією для започаткування міжнародного року молоді, що проголошений на 1985 рік.

Тема і програма панелів, що були змістом імпрези, — незвичайно цікаві для всіх, кому лежить на серці добро та правильне виховання молодого покоління. Тому ми ішли з надією багато скористати, навчитися, а то і вимінятися думками чи досвідом. Тим часом сталося зовсім несподіване для нас. Хоч учасницями були жінки різних рас та народів, здавалось, що перевагу має лише одна меншина — чорна, і тільки та мала голос, відвагу ставити вимоги і стремління висувати себе на передове місце. Таку настанову відчувалося у панелях, дискусіях, де перелеґентки, модераторки і дискутантки були у 90 відсотках членами чорної раси та під таким кутом проходила ціла імпреза.

Правда, ми ніколи не мали сумнівів, живучи вже довгі роки в Ню Йорку та околиці, що саме представники цієї раси заливають своєю кількістю і своїм способом життя те мільйонове місто та щораз більше мають у ньому голос. Нам, однак, здавалося, що ми, як одна з інших етнічних меншин, маємо спільні інтереси, можемо найти спільну мову, принаймні у боротьбі за рівні права американських громадян.

А в тім, чи не дав початок такому сподіванню наш безсмертний Кобзар у своїй дружбі з Олдриджем?

На жаль, останній досвід перекреслив усі наші наївні думки та сподівання. Сидячи на залі нарад і слухаючи певних себе, вимагаючих, голосних нащадків Олдриджа, — ми відчули, що є меншиною не з приводу нашого етнічного походження чи соціяльного ступеня, не з приводу знання, а тому, що належимо до білої раси, яку щораз сильніше і з більшим завзяттям випихають на задній плян.

А з тим пережиттям прийшли невеселі думки: „Що чекає наших дітей і наших внуків у тому дивному світі расових і соціяльних перемін, що буде з тою молоддю, про яку говорили речники чорної раси?"

О-КА

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

СВІЙ ДО СВОГО...

„Свій до свого по своє" — таке було гасло на рідних землях.

Тут мова про українські весілля, яких так багато, але не всі вони відбуваються на наших оселях чи в наших Народних Домах. Не йдеться тут про поодинокі випадки, а сотки весіль, які відбуваються в чужих домах, де наші люди тяжко запрацьовані гроші добровільно пхають в чужі кишені, в чужі банки, тоді коли наші Народні Доми є часто у економічних кризах.

Наші люди, які часто ходять на весілля в більшості згідні з тим, що немає гарнішого весілля, немає смачніших страв, немає кращої обслуги, немає кращої атмосфери, як, наприклад, на Союзівці, сумівській оселі, чи в Українських Народних Домах. Звичайно ціни наполовину дешевші. Справа обслуги — чи можна порівнювати наших молодих дівчат і хлопців чистенько зодягнених, часто в вишивках, до тих старих непривітних кельнерів, які при кожній нагоді називають нас „руськими"? Думаю, що ні.

Може в нас немає досить шанделірів, але зате в нас є український дух, українське серце. Зрештою, чи від штучних окрас залежить чи молода пара буде мати щасливе життя?

Отож — свій до свого по своє.

Стефан Палиляк
Ню Йорк, Н.Й.

Ганна Черінь

Самба

II.

Ну що ж , уже маємо приятеля... Купили чотири стрічки в Чикаґо (вони не такі й дешеві, а головне — дуже багато місця зайняли). Але для приятельства чом не постаратись? Ну, а того „Джоні Вокера" ледве роздобули, бо нас, через спізнення, на аеропорті в Ріо дуже підганяли. „Джонні" виявився не таким і дешевим: не сім долярів, а 17.50, але й це для приятеля можна влаштувати, щоб він зробив приємність своєму приятелеві, щоб не заплямував невиплаченим боргом нашої української чести.

Час іде швидко, ми вже знаємо, що тільки почнеш вакації, так і кінець недалеко. Пішли до нашого керівника, щоб дізнатися, як можна поїхати до Куритиби.

— Куди? На таку кудкудаківку? Хіба вам Ріо не подобається? Вся Бразилія, та й увесь світ прагне до Ріо, а ви щойно приїхали, і вже вас куди інде тягне.

— Нам Ріо подобається, але маємо рідню в Парані... Чи далеко звідси до аеропорту?

— Досить. Спробуйте звернутися до агенції навпроти нашого готелю. Пішли до агенції. Там сидить вродлива дівчина й чистить нігті.

— Сьогодні субота. Ми зачинені. По інформації й квитки їдьте на аеропорт.

— А скільки коштує квиток?

— Не знаю, бо всі книги замкнені.

Ввечері зателефонувала до Олі — нема. Поїхала до Куритиби. Дзвонимо до симпатичного Васі — нема. Коли буде дома — невідомо.

Вранці поїхали на екскурсію. Вміжчасі дзвонила Оля. Ввечері потелефонували до неї.

— Нема чого їхати сюди в будень, і так усі на роботі. Чекали на вас учора, але я так думала, що ви не встигнете. Я сідаю зараз у автобус і їду до вас. Приїду завтра вранці. По мене виїде одна українка, Неля, із своїм чоловіком-бразилійцем, і ми всі приїдемо до вас у готель. Чудово! Оце так Оля! Не Магомет до гори, так гора до Магомета. Знаємо, що це для неї тяжко й коштовно, але ми допоможемо.

Ріо! Одне з найпрекрасніших міст світу, ознамеоване статуєю Христа на горі Корковадо (Горбань). Де б ти не був, скрізь видно Христа, і вночі, осяяний прожекторами, Він береже сонне й безсонне місто. Він захищає людей від злочинців, а злочинців — від поліції, що й так дивиться на всякі збитки крізь пальці. Правда, не завжди так було. В роках 1950-70-их поліція мала вільну руку, лупила злодюжок наліво й направо, убивала злочинців без суду, ще й прив'язувала на трупи таблички: „Я вбив людину"... „Я був злодієм"... „Я хотів ограбувати банк"... „Я продавав маріхуану"... Це колись так було. А тепер інакше. Злонамірно тут не вбивають, хібащо з лютих заздрощів, але крадуть, як ніде в світі, а як хто чинить спротив, то можуть пурнути ножем, або дати в зуби — і швидко втекти. Хто їх буде шукати по фавелах? Там успішно ховаються навіть кримінальні злочинці.

Багато людей гине у шаленій гонитві авт. Приморська смуга Ріо відрізана від центру й північного міста горами, через які прокладено три тунелі. Через таку тісноту постійні затримки, а тоді шалені темпи. Хто відважиться невчасно перейти дорогу — пропаде, бо авта не спиняються. Наскочать на людину, покалічать і їдуть далі. І шукай вітра в полі. Ми, туристи, не забезпечені нічим, мусили особливо вважати.

Але в автобусі добре. Його, великого, бояться бразилійські тойоти й чемно дають дорогу. Ми захоплюємось чудовими краєвидами — дорога йде над морем. Ріо лежить в затоці, як перлина в мушлі. В морі розкидані мальовничі скелі і скельки. Хвилі лагідні, але коли здіймається вітер, море сердиться, набігає далеко на берег і часом бере в полон людей. Тоді на пляжі вивішують червоний прапор небезпеки. В цей день на Іпанемапляжі якраз втопилася людина. Її пробували рятувати човнами й гелікоптерами, але намарно. Взагалі Ріо тримає світовий рекорд по нещасливих випадках. Щороку гине біля 2,000 людей. Очевидці повідомляють поліцію і втікають, щоб їх не тягали по судах.

У Ріо є величезний парк, тропічний ліс на 100 миль — там живуть папуги, мавпи, армаділи, ракуни, дикі собаки й отруйні змії. Величезні старі дерева, 80 стіп висотою, і на деяких родяться овочі (яка) 30 фунтів вагою. Вдень у місті спека, але прохолода моря робить її приємною. Вночі на горах холодно. Величезна міль летить грітися до електричних ліхтарів, печеться насмерть і вкриває хідники...

Корінними мешканцями Ріо і цілої Бразилії були індіяни. В ХУІ столітті Атлантійське побережжя завоювали португальці, а що вони прибули без жінок і якось мусіли собі давати раду, то брали за коханок індіянок. В 1600 році в Ріо було всього 750 білих, але 3,000 індіян і мішанців і 100 чорних рабів, завезених із Африки. Корінні індіяни, що не хотіли коритися, були знищені — або повтікали далеко на північний захід, до Амазонки.

Тим часом завойовники розшукували багатство. Спершу головним прибутком були цукрові плянтації, потім, у Мінас Хераіс знайшли золото. На все це були потрібні робочі руки, тож привезли півмільйона негрів. Англійські, французькі й голляндські поселенці не хотіли чорних жінок, а португальці їх не цуралися, бо споконвіку були в контакті з неграми й маврами, і до чорних звикли. Вони звільняли з рабства своїх чорних жінок, коханок і дітей. Колишні раби вибивалися в люди й самі заводили собі рабів.

Так створювалася особлива бразилійська „кавова" раса, що розчинила в собі африканські ритми, повір'я, темперамент і страви. Тут, як ніде, можна побачити всі відтінки людської цери — від молочно-білої до матової, смуглявої, кольору кави з молоком і без, і до майже чорної. Бразилійці запевняють, що в них нема расової дискримінації, але якось так складається, що чим біліша шкіра, тим краще й багатше живуть люди. У фавелах живуть тільки чорні. Але діти, особливо на пляжах, бавляться разом — білі, руді, сірі, чорні — всякі.

Спочатку Ріо не грало великої ролі. Багія, Олінда, Сао-Паульо були на першому місці. Але в 1763 році столицею Бразилії стало Ріо. Коли в 1755 році в Португалії стався страшний землетрус, що знищив Лісбону, король так перелякався, що хотів перенести столицю Португалії до Ріо. Ледве умовив його прем'єр-міністер Помбал цього не робити. Але Ріо таки було столицею Бразилії й Португалії з 1807 до 1815 року, коли Наполеон зайняв Лісбону і змусив принца Яго V втекти до Бразилії. Принц Яго полюбив Бразилію й оголосив її рівною в правах із Португалією. Він почав модернізувати Бразилію, прикликував купців із цілого світу, завів у вжиток вилки, хліб, чай. Також принц Яго розбудував друкарні, академії, банк, школи, театри, заснував Тюка парк і славетний ботанічний сад. Цьому ж принцеві Яго приписують встановлення звичаю масового купання на пляжі — найулюбленішої розваги бразилійців дотепер і навіки.

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

РІЗНИЦІ В ПОГЛЯДАХ НА справи закордонної політики існують далі між державним секретарем Джорджом Шулцом і секретарем Департаменту оборони Каспаром Вайнберґером. Останній, наприклад, гостро запротестував проти спроб Адміністрації президента Роналда Реґена поліпшити без жадних передумов відносини з польським комуністичним режимом прем'єр-міністра Войцеха Ярузельського. Пентагон стоїть на становищі, що Ярузельського треба вважати „російським генералом в польській уніформі" і він не повинен отримати жадної, а тим більше морально-політичної підтримки зі сторони Вашінгтону.

ДЕЯКІ ПОЛІТИКИ з европейських країн НАТО критикують політичне становище З'єдинених Стейтів Америки до Нікараґуа, бо воно (становище) видається їм замало рішучим. Речник міністерства оборони Західньої Німеччини, наприклад, заявив, що замало є сказати росіянам „не доставляйте до Нікараґуа джетових літаків", бо вони, піцовши по лінії Вашінгтону, літаки доставлятимуть на Кубу, а всю іншу зброю, включно з тяжкими танками, гелікоптерами і панцирними возами до Нікараґуа. Таким шляхом Москва досягне своєї цілі в Центральній Америці, кажуть західньоевропейці.

ВІТАЄМО

з нагоди 80-річчя з дня народження та понад 50-річчя творчого життя

ВИСОКОПОВАЖАНОГО і ДОРОГОГО

ЮРІЯ ЛАВРІНЕНКА

та бажаємо йому здоров'я та дальших успішних років

ДРУЗІ

Вона світилася між нами

(Пам'яті Аліції Дмитренко)

Різні люди є на світі і різна їхня доля. Декотрі самі собі створюють популярність, яка, одначе, швидко забувається. Інші навпаки, життя їх проходить непомітно, зате їх цінують щойно після смерти. А є ще й „золота середина"—ті, кого шанують і за життя, і по смерті, особливо наші рідні, друзі чи знайомі.

Вся українська громада великої метрополії Дітройту була приголомшена смертю Аліції Дмитренко (дівоче ім'я Аліція—Софія Фариняк), що відійшал у вічність 2-го грудня 1983 року після довгої надзвичайно тяжкої і непоправної недуги. День її нeродження (19-го грудня 1915 року) і день її смерти дуже тісно співпадають, отже прожила вона несповна 68 років, навіть не досягнувши пересічного віку людини в нашу добу. А втім, для вічности не існує жадна статистика, жадне літочислення. І все таки трудно примиритися з законами природи.. Смерть близької людини завжди наводить міркування про безсмертя, яке неможливе без Бога.

Св. п. Аліція Дмитренко була глибоко релігійною жінкою. Прийнявши Святі Таїнства, рішуче відмовлялася від усяких ліків і поживи, а втративши останні сили і свідомість, вона вже стала не від миру цього,. Найближчі друзі уквітчали її розкішними китицями свіжих троянд. Позбавлена земських мук, лежала вона, мов би заснула, така ж гарна, як була і при житті. Здавалося, життьова сила діє по інерції після її смерти.

Портрет Аліції Дмитренко, дружини українського мистця Михайла Дмитренка (1967).

Кожний, хто знав особисто Аліцію Дмитренко, ніколи не забуде притаманного їй аристократизму, її спокійно лагідної вдачі. Вона світилися між нами своєю добрістю й красою.

Будинок подружжя Дмитренків нагадує своєрідний приватний музей, де вміщається дорогоцінна галерія нашого заслуженого мистця. Серед багатьох його картин красуються, як ікони, клясичні портрети Аліції, переважно виконані в 1967 році олійними фарбами. За хронологічним порядком варто згадати „Портрет А. Серединської" (її вдовине ім'я), „Мишка в синьому", „Профіль А. С.",; „В японському строї", „Жінка в екзотичному капелюсі" тощо. Власне це її портрети складають окрему колекцію, що є найкращим свідоцтвом того, як багато уваги присвятив мистець своїй дружині і в житті і в творчості.

Подружжя Дмитренків постійно витримувало дружні стосунки з визначними українськими професіоналістами Америки й Канади. В них часто гостювали відомі літератори й художники, інженери й лікарі. І серед них Аліція завжди була душею товариства.

З нею легко було говорити. Все її цікавило. Вона вміла слухати співрозмовників, до кожного було озветься щирим словом або ще й подарунками наділить, коли хтось мав дітей.

Різні люди є на світі, але такі бувають рідко. Вона світилася між нами своєю добрістю й красою. Тепер її душа над зорями сіяє.

Олекса Веретенченко

Найновіші українські біженці з Польщі

(Школа, життя і проблеми)

(Петро Ґой)—У суботу, 11-го серпня ц. р., представники Фундації УВУ, студійної групи „Стежками Батьків по Европі" 1984 і Українського інтернату в Мюнхені (проф. П. Ґой, Л. Чорна, і мґр В. Леник) вперше відвідали українських біженців у Санкт Ґеорґені.

В дружній короткій і діловій зустрічі зразу увиразнились проблеми, до яких потрібно було зайняти негайно становище.

Крім потреб організаційного і допомогового характеру, найбільш пекучою проблемою став надмір вільного часу і безділля. Тому спільно рішено створити постійний комітет, розбудувати мандрівну бібліотеку, подбати про надходження поточної преси та головне, створити мережу курсів, зокрема англійської мови.

Фундація УВУ взяла на себе фінансування і інформативно-пропаґандивний бік цієї справи. Організаційною частиною зайнявся новостворений Український комітет в Санкт Ґеорґен. Навчання мови проводить освітній референт Комітету, який з посвятою вчить 24-ри години тижнево. Зараз працюють три початкові і три заавансовані курси англійської

Група найновіших біженців з Польщі з мґром Володимиром Леником і проф. Петром Гоем.

мови. Справою переселення і допомоги займаються українські інституції: КУДАЕ в Канаді, ЗУАДК в Америці та інші.

26-го жовтня 30-ть осіб, між ними і голова комітету та дехто з членів управи виїхали до Торонто. Згодом приїде інша група. До кінця року, як запевняють наші канадці з Канадсько-Української Допомогової Асоціяції Еміґрантам, що вся українська група в числі 118-ти осіб скоро приїде до Канади В Австрії залишиться ще понад 60-ть осіб, які чекають на спонзорів, а деякі з них полагоджують справи для виїзду до інших країн.

На терені самого Мюнхену в будинку для біженців та в околицях живе понад 40 українців з Польщі. Всі вони стараються про виїзд до Канади або Америки, а це триватиме приблизно від 6-ти місяців до 2-ох років.

З їх ініціятиви в Мюнхені при УВУ зорганізовано перший курс англійської мови. Фундація УВУ і тут була співініціятором, а на прохання декана філософічного факультету УВУ взяла на себе фінансування цілого проєкту курсів, шукаючи при цьому нових спонзорів і жертводавців.

З нагоди Першого всеукраїнського наукового з'їзду українських лікарів, який відбувся від 11-го до 15-го вересня ц. р. в Мюнхені, панство Демуси склали щедру пожертву через Фундацію УВУ в сумі 2,000 дол. на цей проєкт, і тим самим вони стали основниками і першими прикладними спонзорами такої важливої і конечної програми для біженців в Мюнхені.

Інтенсивний курс англійської мови для біженців заплянowано на 15-ть осіб. На першу лекцію, яка відбулася 15-го вересня ц.р., зголосилося 24-ти особи. Тепер курс відвідує 29-ть осіб, яких за рівнем знання поділено на дві групи. Курс веде дипльомована учителька Ірина Спех.

Заходом біженців і Фундації УВУ 26-го жовтня почався курс українознавства при УВУ в Мюнхені. Курс охоплює українську мову, літературу, культуру, історію XX століття й інше. Викладатимуть інструктори: М. Антохій, В. Янів, В. Косик, І. Качуровський, І. Жеґуц та інші. Дуже корисним було б додати декілька лекцій про українську діяспору. Віримо, що деканат візьме це під увагу. На цей курс вже зголосилося понад 20-ть осіб.

Зовсім несподівано велике число учасників на курсах біженців в Мюнхені вказує, що курси стали притягаючою силою та місцем зустрічі українських людей, розсіяних в чужому, зокрема польському середовищі.

Наші нові еміґранти в Мюнхені і околицях—це дещо старша віком група від групи в Санкт Ґеорґені. Уряд Баварії для всіх політичних біженців дає безкоштовне помешкання, а на інші видатки включно з харчуванням платить вісім марок денно (приблизно 2.70 дол.) Цих грошей вистачає тільки на напівголодне існування. Закуп конечних речей, одягу чи навіть доїзд до

(Закінчення на стор. 4)

Світлої пам'яті М. Метанчук

Сумна і болюча вістка прийшла з України із села Маркова, району Монастириська, Тернопільщина, що у вівторок, 6-го листопада 1984 року у Тернопільській обласній лікарні зупинилось серце колишнього члена ОУН св. п. Миколи Метанчука.

Він прожив-домучився до 76-го року життя, із них 18 років у тюрмах польських, а опісля в совєтських тюрмах і засланнях. По виході із польської тюрми в 1940 році зразу був арештований совєтськими органами НКВД. Разом з Миколою був арештований його рідний брат Петро, на п'ять років молодший. Обидвох судили за статтею 58, ч .10 і 11, тобто зрада СССР, хоч обидва не були громадянами СССР. Судила братів Метанчуків так зв. „тройка" з НКВД і дали їм по 25 років тюрми. Хрущовська амнестія дещо скоротила із тих 25 років і 1955 р. оба повернулись до рідного села. Через деякий час брат Петро помер від виснаження, а Микола домучився дещо довше.

Дружині Явдокії, синові Ромкові і дочці Євгенії, які проживають у ЗСА, наше глибоке співчуття і жаль.

Марков'яне

Гр. Сараб

ЧАРІВНА КВІТОЧКА ЗІВ'ЯЛА НА МОЇХ РУКАХ

Чарівна квіточка зів'язла на моїх руках. Горе це сталося в грудні місяці 1983 року, о годині 9-ій рано, у шпиталі Св. Марії в Дітройті. Саме тепер, другого грудня 1984 року, припадає перша річниця з дня відходу моєї прекрасної дружини

АЛІЦІЇ СОФІЇ ДМИТРЕНКО

в потойбічний світ

Втратив я найдорожчу людину, незабутню подругу мого життя, повного змістом глибоких переживань, як солодких так і гірких. Висловом щирих співчувань, найближчі, правдиві наші друзі, з теплом в серці, старалися облегшити тугу мою по цій великій втраті.

Я безмежно вдячний всім моїм Друзям, які не забули мене і прийшли саме тоді, коли я потребував їх присутність, щоб не бути самітним. Вам, дорогі друзі, за китиці розкішних квітів, якими Ви прикрасили домовину моєї Аліції, щире спасибі!

Вам, Дорогі Друзі, за зложені пожертви на різні цілі, пожертви, які передані повністю і негайно особисто мною. Щиро дякую!

Вам, Високопреподобні Отці Василіяни, за духовну опіку і похоронні відправи — моє щире спасибі!

За вислови глибокого співчуття всім, всім, хто прислав мені, та всім, всім, хто брав участь в похоронних відправах в Дітройті і на цвинтарі при церкві Св. Андрія в Бавнд Бруку, куди приїхали майже всі члени нашої родини, рівнож мистці, найближчі мої щирі приятелі і вірні друзі — Вам, складаю, так само, щиро, чистосердечне спасибі.

В річницю з дня смерти св.п. Аліції, помолімось за вічний спокій її душі в Царстві Божім.

Михайло Дмитренко

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 4 червня 1984 р. відійшов у Вічність мій Найдорожчий Муж, Батько і Дідо

бл. п.
ІВАН МИСЬКО

Складаю щиру подяку о. Д-р Богданові Волошинові за відвідини хворого в дома і в шпиталі. За уділення Святих Тайн і за Похоронні відправи. За прощальні слова на тризні.

Щира подяка о. Іванові Макові, що приїхав здалека, щоб попрощати свого друга та за теплі слова у церкві Пресвятої Трійці в Керґонксоні.

Щиро дякую о. Августинові Поротко з Гюстон, Тексас за відправлення Святої Літургії і за теплі слова співчуття.

Щира подяка о. Протопресвітеру В. Базилевському і о. Лотоцькому з Венезуелі за відправлення панахиди у воєнській церковці Пам'ятнику св. Петра і Павла в Керґонксоні.

Дякую Д-рові О. Волянському і церковному хорові за чудовий спів під час Служби Божої і Панахиди. Щира подяка Марійській Дружині з Керґонксону за молитви під час хвороби мого Мужа.

Дякую усім тим, що відвідували хворого в дома і в шпиталі та прибули щоб попрощати Покійного в останню дорогу до похоронного заведення, церкви, на цвинтар і на тризну. Дякую особливо предсідникові УНС Д-рові І. Флисові, Д-рові Б. Гнатюкові, мґр І. Геврикові, М.Хоманчукові і всім іншим.

Дякую Д-р Я. Падохові за прощальні слова під час панахиди.

Дякую полк. П. Войновському, Командирові Буковинського Куреня за прощальні слова на цвинтарі і за допомогу в часі недуги.

Дякую П.Т. Байбакові членові ЦУ ОДВУ за прощальні слова від ЦУ ОДВУ і БО та всього членства ОУН.

Дякую Осипові Серні голові І-го Відділу ОДВУ за прощальні слова.

Дякую І-му Відділові ОДВУ в Асторії за поміщення посмертного повідомлення.

Дякую Стефанові Лехновському за переведення збірок на українських сиріт в Бразилії і на Український Визвольний Фонд.

Дякую В. Процикові заст. голови ЦУ ОДВУ за прощальне слово і переведення тризни.

Дякую усім, хто помагав нести допомогу, хто живими квітами, співчуттям, грошевими пожертвами на Заупокійні Богослуження і на Церкву та на добродійні цілі відзначив пам'ять Покійного.

КАТЕРИНА — дружина

Зложили пожертви:

На українських сиріт в Бразилії:

Е.В. Саляк, М. [illegible], Д. Стефанишин, С. Олексин, С. Орловський, М. Тхір, В. Беріска, О. Яців, Л. Кос, О.Е. Яворські, С.О. [illegible], Х. Мисько, Дз. Кострюк, Р. Равлюк, Ж.П. Точард, С.М. Ґерманзанович, К. Мисько, Б. Мисько, І.Т. [illegible].

Разом — 550 дол.

На Український Визвольний Фонд:

П. Войновський, Е.В. Саляк, О. Серна, М. Стефанишин, В. Беріска, Ж.П. Точард, С.М. Ґерманзанович, В.А. Натина, П.Байбак, Б. Мисько, А. Ковальчук, С. Лехновський, В. Процик, К. Мисько.

Разом — 260 дол.

Фільмова...

(Закінчення зі стор. 1)

Тараса Шевченка, в якому Кулинич послнав документально-історичні кадри з відкриттям пам'ятника Шевченка у Вінніпегу й у Вашінгтоні; дикторами були Ольга Кириченко і Ігор Шуган; „Від хати до хмаросягу" — фільм присвячений 80-річчю УНСоюзу та відкриття власного нового будинку; „Патріярх Йосиф", у якому зображено тріюмфальні відвідини Блаженнішого Патріярха Йосифа в ЗСА і Канаді в роках 1968-73; „Лемківське Весілля"; „Свята Софія" посвячення катедри св. Софії в Римі, диктори Ю. Денисенко й М. Галій; „Поїзд в Україну", „Похорон Патріярха Йосифа" та ряд інших коротко-метражних фільмів з українського життя на поселеннях Північної і Південної Америки.

До фільму „Від Митрополита Андрея до Кардинала Йосифа" коментарі написали о. д-р М. Соловій та Володимир Гайдук, диктор — Борис Лисинко. Скрипт до фільму про Пласт писала Ольга Кузьмович, музичне оформлення — Роман Савицький; текст до фільму „Перший Світовий Конгрес СКВУ" виготовив Леонід Полтава, а дикторами були: Валя Калин-Магмет і Юрій Денисенко, звук — Володимир Змій і Павло Вовчак; фільм „Під чужим небом" — супровідний текст написав Л. Полтава, дикторами були: Наталка Чума і Аскольд Лозинський; фільм „Доля народів — п'ять частин світу" був зроблений в 1973 році, дикторами були Ігор Раковський і Н. Чума.

Співробітником Кулинича, головно на европейському континенті є Іван Процик, продюсер фільмів з життя українців в Европі, який допомагав Кулиничеві на І, III і IУ СКВУ. Багато зроблено коротко-метражних фільмів про Українську Православну Церкву та цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Понад 10 років Кулинич працює над фільмом „Україна в огні". До мистецької праці він запросив мистців Володимира Бачинського та Миколу Голодика. У відозві до українського громадянства в справі допомоги завершити це велике діло, Я. Кулинич каже: „Моєю давньою мрією було показати на срібному екрані славне минуле нашої землі і нашого народу, відтворити величаві картини стародавнього державного Києва, незабутню княжу добу, коли слава Київської і Галицько-Волинської держави гриміла по всій Европі; показати повну краси і сили Козацько-гетьманську добу з її чільними постаттями — Богданом Хмельницьким та Іваном Мазепою. Врешті, як заключний акорд, представити в повній правді наші Визвольні Змагання, боротьбу за державність в роках 1917-21 і, наприкінці, висвітлити добу Другої світової війни враз з героїчним чином Української Повстанської Армії та довести історію боротьби України за волю і державність аж до сьогодні".

Здійснити започатковане діло цим досвідченим кінематографом вимагає понад 100,000 фінансової допомоги. Якщо українське громадянство і організації допоможуть йому в цій праці — то можна надіятися, що цей фільм скоро побачить глядач.

Найновіші...

(Закінчення зі стор. 3)

школи чи церкви — це вже завеликий видаток і люксус. Найкоротша поїздка автобусом чи підземкою в обидва боки коштує три марки. Тоді на день залишається п'ять марок або менше двох дол. В таких обставинах життя стає нестерпним і час тягнеться невимовно довго.

До Фундації надходить від біженців багато конкретних прохань за допомогою на доїзд до церкви чи школи та на інші конечні речі. Фундація платить за кожного студента курси англійської мови і українознавства.

Початкові труднощі при допомозі Фундації УВУ полагоджено. На статтю голови Фундації про започатковану працю і потреби українська спільнота в діяспорі відгукнулася дуже щедро: мандрівна бібліотечка постійно поповнюється новими книжками; даровими примірниками газет і журналів, а спеціяльний едукаційний фонд при фундації УВУ, створений для цієї цілі, одержав початкові фінансові ресурси необхідні для ведення тих курсів.

Крім панства Демусів, які склали 2,000 дол., більші пожертви по тисячу дол. склали ЗУАДК, інж. Софія Гаєвська, і Українська Федеральна Кредитова Кооператива в Ню Йорку, і подружжя Антін і Віра Шумейки (700 дол.)

На наш заклик знову щедро відгукнулася сеньйорка українського учительства колишній член хору Кошиця інженер Софія Гаєвська. В листі до фундації УВУ вона пише, що „хоче пригорнути нових молодих українських політичних еміґрантів", тим більше, що її молодість так дуже подібна до пережиття тих, кому зараз допомагає. Наша меценатка ще в молодості своїй пізнала всі небезпеки та зашморги і старання окупанта, щоб перешкодити національному зростанню.

Процес її національного пробудження і дозрівання пройшов щойно тоді, коли вона стала учителькою в українському селі і під впливом рідної української дітвори. Через читання українських книжок повстав у неї глибокий жаль і гнів до окупанта, згодом цей гнів перейшов у неї в палке бажання і в тверде рішення неофіта — віддати українській молоді, а через неї грядучим поколінням всі свої сили, знання і любов! Цього інж. Софія придержується і до сьогодні Вона „ціле своє життя працює з українськими дітьми і доростом, ще в школах на батьківщині в роках 1914-1919, згодом за кордоном від 1932 року до сьогодні у ЗСА". Навчає слав'янські мови у відомому Інституті мов Берліца, згодом працює в „Голосі Америки", а зараз без огляду на похилий вік працює викладачем мов в Денверському Вільному Університеті. Вона чи не найкраще знає душу дорослої молодої української людини.

Спомин Софії Гаєвської із бурхливих часів нашого національного відродження і боротьби та туга за втраченою Геладою появилися під назвою „Скарби століть" у виданні Фундації УВУ у 1981 році і сьогодні є найкращою літературою для молоді.

З великою пошаною, з вдячністю і приємністю інформуємо українську спільноту, про те, що курси мов для біженців, які спонзорує Фундація УВУ будуть носити назву імені нашої заслуженої сеньйорки і меценатки інж. Софії Гаєвської.

В плянах Фундації УВУ є відбути ще принайменше два прискорені навчальні семестри (разом чотири курси) в Мюнхені при УВУ для біженців.

Фундація покриває оплату за курси, крім того, потрібна хоч мінімальна допомога на доїзд до школи та часом на інші наглі потреби. На особу до кінця проєкту потрібно приблизно по 300 дол. До сьогодні із спеціяльного едукаційного фонду, призначеного на курси і навчання виплачено около 5-ть тисяч дол.

Фундація УВУ просить українські установи та поодинокі особи спонзорувати індивідуальні стипендії і допомогу на доїзд до школи (радо будемо служити списком студентів), або збірно дрібними датками, щоб допомогти Фундації закінчити такий важний проєкт для українських біженців.

Віримо, що українська патріотична громада піде слідами попередників і, як пише інж. С. Гаєвська до фундації УВУ, „пригорне українських біженців з Польщі".

Всі пожертви можна відтягати від податку. Адреса Фундації УВУ: Ukrainian Free University Foundation, Inc., 203 Second Avenue, New York, N. Y. 10003.

Петро Гой

Як і куди слати пожертви на фонд Тисячоліття?

Комітет Тисячоліття Християнства Руси-України для здійснення Гарвардського проєкту, відкрив, користаючи з прихильности керівництва американського НТШ, своє центральне бюро в приміщенні будинку НТШ в Ню Йорку.

Бюро обслуговуватиме збіркову кампанію „Тисячоліття" серед українців Америки і Канади, як теж служитиме всім іншим громадам в різних країнах поселення українців.

Всі питання, поради, завваження треба спрямовувати на адресу бюра Комітету Тисячоліття: Millennium of Ukraine's Christianity, 63 Fourth Ave., New York, N. Y. 10003; tel. (212) 673-1836.

Грошові пожертви треба **спрямовувати на адресу Кредитівки в Ню Йорку: „Self-reliance"(N. Y.) F. C. U., 108 Second Ave., New York, N. Y., 10003.**

Чеки, чи грошові перекази виписувати: Millennium of Ukraine's Christianity—H. P. (скорочено Harvard Project), але якщо жертводавець плянує подати свій даток при виповнюванні федеральних формулярів для податкового звільнення, то чек треба виписати на: Ukrainian Studies Fund Inc.-MUC (скорочення Millennium of Ukraine's Christianity), або Фонд Катедр Українознавства користується звільненням від податків (ч.13-6165524).

Одначе якщо жертводавець має змогу використати програму дорівнювальних вплат (matching gifts) свого працедавця, тоді чек треба виписати на : Harvard University—MUC і переслати його враз із виповненою аплікацією на дорівнювальний фонд працедавця прямо до Гарварду на адресу: Harvard University, Ukrainian Studies Fund, 1583 Massashusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138.

Канцелярія ФКУ (телефон: (617) 495-7835) є лише допоміжним чинником в праці Комітету Тисячоліття, який ініціює і провадить збіркову кампанію для здійснення Гарвардського проєкту і з тієї кампанії буде періодично звітувати українській громадськості.

ФКУ

КВИТКИ НА КОНЦЕРТ БАНДУРИСТІВ

Ню Йорк. — Як інформують організатори концерту бандуристів, який відбудеться в суботу, 29-го грудня ц.р., тут в залі Тавн Голл, з уваги на технічні проблеми квитки в передпродажу будуть доставлені до українських крамниць в Ню Йорку щойно на початку наступного тижня.

Організаційний Відділ пригадує шановним секретарям УНСоюзу, що календарі на 1985 рік можна замовляти у Головній Канцелярії УНС до 10-го листопада 1984 р.